

Мойсеєнко Ігор

аспірант

Науковий керівник: д. е. н., професор Башнянин Г.І.

Львівський торгово–економічний університет

м. Львів

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЙ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ НА ОСНОВІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Стратегія – це програмний документ, в якому декларуються особливості розвитку регіону та напрями реалізації. Важливе значення у цьому документі відводиться основній парадигмі та системі зворотних зв'язків. Саме в парадигмі визначається оцінка поточної ситуації, окреслюються межі системи та пріоритетні цілі. У процесі діяльності змінам можуть підлягати як уся стратегія так і визначені межі системи, а також оцінка та характеристика поточної ситуації. Розуміння цих системних характеристик стратегії дозволяє стимулювати процеси її реалізації та розвитку регіональної економіки.

До управлінської стратегії можна віднести такі загальні характеристики: застосування історичного методу реалізації та формування стратегії на основі діагностики стану соціально–економічного розвитку; основи регіонального розвитку визначаються за теоретико–методологічними аспектами об'єднаними в парадигму; системність при розміщенні продуктивних сил та збереженні природного середовища; строге обмеження стратегії часовими межами; поєднання централізованих та децентралізованих методів у процесах впровадження та формування стратегії; визначення якісних критеріїв характеристик, з одночасними прогнозами кількісних параметрів [1, 2].

Якість соціально–економічного середовища та екологічний простір – це ті фактори, які мають безпосередній вплив на створення умов та ріст добробуту населення та є основою стратегії регіонального економічного розвитку.

Сучасна стратегія повинна включаючи: сучасну економічну інфраструктуру (високотехнологічний та швидкісний зв'язок, якісні дороги та житло, екологічний та економічний транспорт, високі стандарти та культура сфери обслуговування); фінансову інфраструктуру (ринкові інститути); створення умов для розширення формування та розширення можливостей нагромадження знань, що підвищує інноваційну складову розвитку регіону; впровадження інновацій з метою покращення продуктивної соціальної взаємодії шляхом збільшення соціальних інвестицій зумовлених сприятливим соціальним середовищем.

При розробці тактичного інструментарію розв'язку поточних регіональних проблем в Україні сучасна регіональна політика має передбачати: 1) визначення та вирішення пріоритетних та першочергових основних проблем; 2) систематизація кількісних характеристик використання потенціалу подолання проблем інтенсифікації розвитку; 3) використання сучасного аналітичного інструментарію моделювання для аналізу стану і прогнозування стратегій та напрямів розвитку регіону на основі кількісно–якісних параметрів та їх динаміки; 4) урахування результатів розрахунків, що формуватимуть

характеристики ефективного використання ресурсів та їх потенціалу для реалізації стратегії; 5) визначення джерел фінансування, відповідальності та мотивування на основі соціального партнерства та узгодження інтересів.

Визначення, взаємне узгодження, ранжування, уточнення та постановка цілей, а також способи їх досягнення – це основні етапи підготовки процесів впровадження стратегії регіонального економічного розвитку, які провадяться під впливом відповідного політичного підходу та стилю управління. Моніторинг стану виконання та корегування пріоритетів для досягнення цілей соціального розвитку на основі соціальної відповідальності стимулює зростання динаміки регіонального розвитку.

Аналіз стратегічних документів показав, що в умовах економічних трансформацій, провадження національної регіональної політики не повною мірою відповідає вимогам необхідних методів та основ необхідних для ефективного розвитку [2]. Однак, стратегія розвитку практично повністю відсутня, зокрема, не спостерігається ущільнення просторового каркасу досліджуваної території. Натомість яскраво вираженими є характеристики планової економіки. Екстенсивно–інерційні процеси зумовлені централізованим перерозподілом коштів та постановкою планових показників розвитку, що продовжують свою присутність в стратегічних документах в сприяють уповільненню розвитку економіці.

Так, теорія Ф. Перру передбачає виділення прогресивної галузевої структури економіки, де провідні позиції відводяться домінуючим – пропульсивним галузям. Концепції дифузії інновацій запропоновані Йозефом Шумпетертом склали основу теорії «поляризованого економічного простору» [1, 3]. В умовах суспільних трансформацій необхідно дотримуватись ефективного використання всіх форм капіталу та потенціалу ресурсів. При цьому, зміна структури сукупного капіталу відбуватиметься послідовно – від домінування фізичної, до домінування інтелектуальної складової, знань та соціального капіталу. Стратегічні документи розвитку та їх парадигми повинні відображати основні положення згаданих теорій розвитку в умовах техноглобалізму.

В Україні реалізація концепції росту можлива за умови глибокого та системного корегування регіональної політики як в частині розробки стратегічних документів, так і в частині їх реалізації з врахуванням особливостей сучасної адміністративної реформи.

Основні етапи формування стратегії регіонального розвитку повинні містити наступні ознаки: визначення стратегічної мети побудови соціальної економіки повинно формуватися за умови досягнення суспільного консенсусу, що стосується напрямків безпеки та концепцій сталого розвитку; комплексна ідентифікація пропульсивних галузей, проведення повного структурного економічного аналізу, формування стійкої економічної та фінансової політики реалізації сталого розвитку; аналіз стану функціонування кластерів, оцінка ефективності кластерів; проектування плану заходів реалізації стратегії соціальної відповідальності, регіональних програм збалансованого розвитку.

На початковому етапі провідне найважливіше значення відіграє формування функціональних та соціальних компетенцій державних та місцевих органів управління щодо їх соціальної відповідальності, побудова мережових інститутів реалізації стратегій, ключовим в яких буде адміністрація регіону. На основі вибору пропульсивних галузей рекомендується створення координаційної громадської ради як органу соціального

партнерства для приймання рішення, а спеціальної консалтингової групи – як робочого інструменту, який використовується при підготовці рішень для проведення збору, обробки, систематизації та аналізу інформації. Важливе значення відводиться створенню інфраструктурної інноваційної системи управління розвитком.

Список використаних джерел

1. Гранберг, А.Г. Основы региональной экономики [Текст] / А.Г. Гранберг. – М. : Изд. дом ГУ ВШЭ, 2006. – 450 с.
2. Регіони України: проблеми соціально–економічного розвитку / З.С. Варналій, А.І. Мокій, О.Ф. Новікова. – Національний інститут стратегічних досліджень. – К.: Знання України. – 2005. – 498.
3. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс. – 1982. – 455 с.

Niyazbayeva Aliya
PhD Student

Research supervisor: PhD in Economics, Professor, Maydirova A.B.
Academy of Public Service under the President of the Republic of Kazakhstan
Astana, Kazakhstan

THE UNDERSTANDING OF TOURISM CLUSTER CONCEPT

There was a time when obvious cooperation with companies in the same field often raised suspicions of collusion. Today the situation is certainly a different one. Even though competitive rivalry still exists, joint efforts are increasingly becoming the norm. Companies tend to cluster, forming critical masses in one place, to take advantage of synergies such as increased productivity, a higher pace of innovation and in essence the possibility of becoming more competitive [1].

Many researchers, tourism specialists, regional economists, practitioners and policy makers have sought a strategic way to maximize the positive effects of tourism development while minimizing the negative. This issue is most significant in emerging nations and less developed areas. Most tourism related cluster studies have addressed the applicability of Porter's diamond model to tourism [2]. Case studies have focused mainly on investigating the potential of tourism destination competitiveness based on the four sources.

The concept of cluster is adapted to the specific characteristics of tourism activity, whose product is linked to its local base and to the joint action of an agglomerate of enterprises involved in the region's tourism product. Porter defined agglomeration as: a geographical assembly concentrating inter-related enterprises, correlated institutions in a determined area linked to common and complementary elements [3].

The tourism cluster concept adapted by Montfort from the Porter Agglomeration Concept: A complex group of different elements, including services carried out by tourism companies or business (lodging, restoration, travel agencies, aquatic and theme parks, etc.); richness